

Teatrul de poezie

Spectacol Nina Cassian

Al treilea spectacol al Teatrului de Poezie, organizat de Teatrul „Nottara”, în colaborare cu Asociația scriitorilor din București (consemnez, totodată, faptul că primul Teatru de Poezie, în ordine cronologică, intitulat „Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire”, își continuă, paralel, activitatea), ne întărește încrederea în viabilitatea acestei formule.

Un *Spectacol Nina Cassian* e un privilegiu. Am asistat și la alte spectacole cu texte ale poetei, dar niciodată simțeam originar al liricii Ninei Cassian, implicând o plasticitate complexă, un adevărat dialog al artelor, nu mi s-a impus cu atâta pregnanță. O lectură „vizualizată” restituie acestor poeme senzaționalul original. (Este un câștig de principiu al ideii Teatrului de Poezie, cu atât mai mult pus în valoare în cazul Ninei Cassian.)

Scenariul, oricât de lax în aparență, lăsînd spontaneității — nu o dată abil programate — un spațiu amplu de manifestare, mi s-a părut a fi unul dintre punctele forte ale spectacolului. Cîntările lirice, care au înfrumusețat ceva din succesiunea unor veritabile tablouri dramatice, au filtrat cu o neașteptată limpezime coordonatele poeziei Ninei Cassian. Lucru absolut remarcabil, pentru că, de parte de a fi facilă, această poezie apelează la un sistem metaforic debordant (efect al unei „raționalizări” a posibilităților suprarealiste). Expresivitatea domină, însă, la toate nivelurile acestei poetici, în ciuda uneori versului nici nu mai trebuie punctat de mișcare sau (este cazul unui ciclu structurat pe ideea „solidaritate versus individualitate”, excelent rezolvat regizoral prin mișcările miriupodice ale actorilor reușiți sub pînza aceluiași vestiment) indică o pluralitate de soluții dramatice. Alteori, comunicativitatea pur muzicală a poemului se poate chiar dispensa de semnificația verbală. Poemele scrise în așa-zisa „limbă spargă” înțilnesc aici limbajele incompreensibile care asediază avangarda teatrală a ultimului deceniu.

Spectacolul Nina Cassian conține câteva idei dramatice

sugestive pentru mișcarea noastră teatrală. Este, în egală măsură, meritul echipei de actori, muzicieni, balerini, care s-au străduit să-l interpreteze din perspectiva propriei personalități: Irina Răchiteanu, Leopoldina Bălănuță, Adela Mărculescu, Ion Caramitru, Miriam Răducanu, Ioana Grăciunescu, Lucia Mureșan, Mircea Jida, Emilia Dobrin, Brîndușa Zaița-Silvestru, Rodica Sanda Țuțuianu, Elena Bog, Ruxandra Sireteanu, Violet Comăneici, Gioni Răducanu, Ion Hetea, Florin Varzaru, Valeriu Beda.

De remarcat dialogul poetei — direct sau mediat de versurile sale — cu spectatori, mai tineri sau mai vîrstnici, care au făcut neîncăpătoare Sala Studio a Teatrului „Nottara”. Acesta a devenit deja un nobil semn distinctiv al Teatrului de Poezie.

Să menționăm, în fine, „Capricorn” — primul caiet-program al acestui teatru. Ingenioasa idee de a publica, pe verso-ul unui afiș, o adevărată revistă de poezie și de comentarii poetice ne oferă, printre altele, adnotările inedite făcute de Ion Barbu în 1946 pe manuscrisul volumului „La scara 1/1” de Nina Cassian.

Doru Mielcescu

telex-,,teatrul“ • telex-,,teatrul“ • telex-,,teatrul“

FAIMA vă informează că publicația noastră primește corespondența — inclusiv cea pentru FAIMA — pe următoarea adresă: Revista „Teatrul” — Oficiul P.T.T.R. nr. 1, Căsuța poștală nr. 849, cod 70.701 — București. Ați notat? ● Acum, că știți adresa exactă, ce-ar fi, dragi corespondenți, să ne scrieți ce mai e nou? ● Întru fidelă consemnare a evenimentului teatral, colega Mira Iosif așteaptă, în locul elipticelor telegrame, o scrisorică din care să rezulte titlul spec-

tacolului, data premierei, numele regizorului, scenografului, eventual, ale interpreților. Cere prea mult? ● Radu Beligan repetă la Național Scrisoarea pierdută. Așteptăm premiera cu nerăbdare. ● S-au împlinit, la 4 februarie, șaptezeci de ani de la premiera piesei Apus de soare. Nici un teatru din țară nu s-a gândit să ne ofere, cu acest sărbătoresc prilej, un spectacol nou cu capodopera clasicului Delavrancea. ● Teatrul de Stat din Sibiu are un nou director, Pamfil Ma-

tei. Adjunct e, pe mai departe, mimosul Gheorghe Dișu. Le dorim o fructuoasă colaborare. ● De la Ploiești (unde a avut loc premiera piesei lui Lope de Vega Minunatul principe, în care, se știe, apare personajul Mihai Viteazul), aflăm că teatrul are trei spectacole longevive: Soțul păcălit de Moaliere (peste 150 de reprezentații), Încercă-lume de A. de Herz (peste 150 de reprezentații) și Zodia gemenilor de Valentin Munteanu (peste 600 de reprezentații). (Continuare la p. 80)

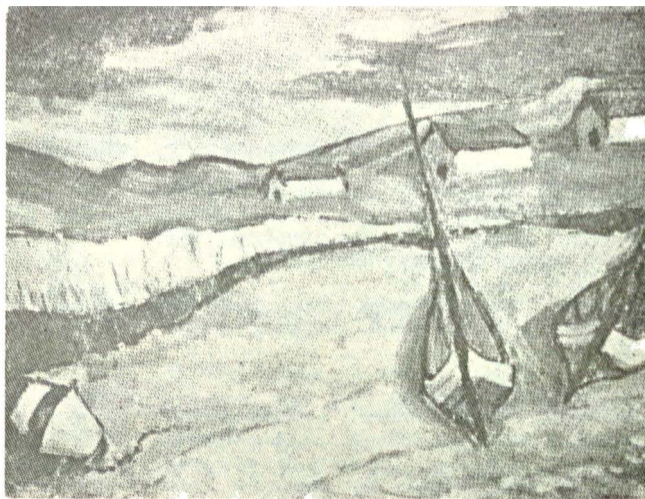
Pictorul Radu Boureanu

Va trebui, vorbind despre poetul, dramaturgul și romancierul Boureanu, să ne obișnuim să rostim cu aceeași convingere și numele pictorului Boureanu. Sînt sigur că, atunci cînd, într-o discuție despre arta secolului XX, va fi invocat numele Boureanu, întrebarea va apărea neapărat: pictorul sau scriitorul?

Recenta expoziție de grafică și pictură a maestrului Radu Boureanu, găzduită la Galeriile de artă ale municipiului București, dincolo de surpriza pe care ne-a făcut-o, și pe care specialiștii cronicile de plastică au comentat-o cu semne de exclamare, mi-a confirmat adevărul că teritoriile artei pot fi cucerite radial de artistul autentic.

Experiența de pictor a lui Radu Boureanu ne duce cu gîndul la o reabilitare a celui om complet pe care ni l-a transmis, prin secole — ca noțiune, desigur — Renașterea. Radu Boureanu contrazice, prin această experiență, teza că secolul nostru este cel al diviziunii din punct de vedere profesional.

Dealtfel, chiar obsesiile sale tematice (mă refer tot la pic-

torul Boureanu) sînt cele ce aparțin nefărimitabilului, cosmicului. O întregă suită de subiecte marine (în care Mitologicele rămîne o lucrare supremă), tabloul în care norii plutesc deasupra Bica-zului ca niște meleci fabuloși, apoi interioarele, cu așa-zisa natură statică, în care substanța lucrurilor pare gata să explodeze, din clipă în clipă, pentru a se reîntegra cosmic, grafica solemnă și în același timp sentimentală, dînd aură de templu domurilor, și misterul nopților cu lună, străzilor (vezi Ulița așchimiștilor) — de fiecare dată expresia plastică a pictorului se subsumează întregului, nu părții.

Această viziune integratoare este incompatibilă cu încer-

carca de al „coborî” pe Boureanu din nu știu ce canoasculi pictori (dintre cele două războaie mondiale sau contemporani). Nu ne interesează faptul că o linie anume am putea-o asemăna cu alta, din nu știu care muzeu, că tonurile unei culori pot fi descoperite și la cutare înaintaș.

Plastica lui Boureanu are unitate, constituie o operă. Ea este altceva decît poezia aceluiași Boureanu — și subliniem această realitate — pentru că pictorul nu a tradus pe pînză metaforele poetului.

Orgolios și talentat, pictorul Radu Boureanu scamănă, ca două picături de rouă, doar cu sine însuși.

Paul Tutungiu

telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“

(Continuare de la p. 41)
170 de reprezentații). Cîne spunca că așa ceva se poate numai la București? ● După ce și-a susținut cu brio concursul, realizînd două spectacole valoroase — Efectul razelor gamma... și Să imbrîcăm pe cei goi — Cătălina Buzoianu a fost angajată la Teatrul Mic. ● Teatrul Popular din Buzău a realizat o microstagion pe Valea Prahovei. Cei aflați la odihna în Sinaia, Busteni, Predeal, și-au pus sîniulele în cui și au venit să vadă Interviu! Teatrului Oproiu, interpretat de talentatul colectiv. ● La Craiova au avut loc „Zilele

Ion Luca Caragiale”. N-au fost zile prea vesele, fiindcă spectacolele erau dintre cele vechi. ● Ce mai găsim în librării? „Istoria Teatrului Național din Craiova”, „Luni, marți, miercuri” de Radu Beligan, Menajera și Descăpătî-narea de Al. Sever, Răceala (ediție bilingvă) de Marin Sorescu și un nou volum de versuri al actriței Cristina Tacoi. „Gențiane”. ● La Teatrul Național din Timișoara, regizorul Ioan Ieremia repetă, în decorurile Emiliei Jivanov, Clipa de Virgîl Stoicescu, după romanul lui Dinu Să-raru. Printre interpreți:

Sandu Simionică, Daniel Petrescu, Viorel Iliescu, Mihaela Murgu, Geta Iancu. ● La vremea cînd noi vom culege ghiocci și violele, Teatrul „Tîndărică” se va afla în R.D.G., la Magdeburg, cu Anotimpurile minzului. La întoarcere, îi vom întîlni pe cu toporași. ● Ce aflăm noi de la Galați, dintr-o scrisorică trimisă de simpatica secretară literară Aurelia Cazacu? Aflăm că, pregătind o scenă din spectacolul Frank al V-ien, patru interpreți, plus compozitorul Iosif Herțea, s-au închis într-o cabină, vreme de o oră și patruzeci (Continuare la p. 94)

1978

● Într-o însemnare anterioară promiteam să reviu cu unele amănunte în legătură cu o acțiune internațională interesantă: reînvierea de la Lagos, dedicată temei „Rolul social al teatrului în Africa”. Informațiile primite confirmă importanța reuniunii, nu numai în ceea ce privește afirmarea și definirea funcției sociale a teatrului, ci și în ceea ce privește dezvoltarea în viitor a artei teatrale în țările africane. Dintre ideile promovate în cadrul reuniunii notăm: responsabilitatea teatrului, ca mijloc vital de comunicare în societate; reflectarea prin teatru a realității sociale, răspuns la cerințele publicului, și combaterea elitismului; punctul crucial al problematicei actuale a teatrului african a fost considerat legătura între actor și spectator, pentru toți participanții fiind evidentă necesitatea unui teatru angajat. Colecvul s-a încheiat cu un comunicat în care răsună un patetic apel către guverne, către UNESCO, către artiști.

● Rolul social al teatrului revine meren ca temă de

dezbateri sau de cercetare, în reuniuni internaționale, ca și în articole din presă. Comunicarea ca problemă majoră a omului contemporan se află în centrul interesului oamenilor de teatru, care cred în misiunea socială și culturală a scenei. Acesta a fost și argumentul principal al Atelierului organizat de UNESCO la Ayacucho (Peru), pe tema celui de „Al treilea teatru”, din America Latină. „Al treilea teatru” e o formulă lansată de Eugenio Barba pentru a desemna diversitatea formelor de teatru popular, care antrenează mase largi de oameni ca participanți activi la spectacol. Un teatru care mizează mult pe mișcare, pe expresia corporală și vocală, utilizând masca și alte mijloace de origine folclorică, deosebindu-se atât de teatrul-convenție, bazat pe un text scris, cât și de așa-numitul teatru experimental modern. Concluzia reuniunii de la Ayacucho a fost că cel de-al treilea teatru trebuie să joace un rol important în procesul dezvoltării culturale a Americii Latine și în sprijinul integrării diferitelor culturi ale regiunii.

● În ultima lună a anului 1978, Centrul maghiar al I.T.I. a organizat a treia ediție a colecțiului internațional „Autorul dramatic și creația teatrală”. Din partea Centrului român a participat Mirecea Bradu, dramaturg, directorul Teatrului de Stat din Oradea.

1979

Spicuim, dintre numeroasele acțiuni programate în calendarul anului:

● Ziua Mondială a Teatrului (27 martie) va avea drept temă „Teatrul și copiii”, fiind dedicată Anului internațional al copilului și sărbătoririi a 50 de ani de la înființarea UNIMA (Uniunea internațională a teatrelor de păpuși și marionete). Sperăm că teatrele noastre se vor pregăti din timp, cu spectacole și manifestări adecvate.

● Al XVIII-lea Congres statutar al I.T.I. va avea loc în luna iunie. Tema generală, căreia îi vor fi dedicate lucrările tuturor comitetelor, este „Teatrul, mijloc de comunicare și de înțelegere reciprocă”.

● În noiembrie, va avea loc Conferința generală a I.T.I. cu tema „Rolul și locul teatrului în societatea contemporană”. Un vast cîmp de probleme va sta în atenția participanților, de la aspectele economice și organizatorice pînă la cele artistice și sociologice, obiectivul principal fiind determinarea unei mai adînci și mai largi cunoașteri a situației teatrului în diferite țări ale lumii și găsirea mijloacelor pentru întărirea rolului lui social.

● În luna iunie, a patra ediție a Bienalei de scenografie de la Praga va reuni lucrări ale scenografilor din toată lumea.

Margareta Bărbuță

telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“

(Continuare de la p. 84)

de minute, după care au putut interpreta, fără ezitări, o partitură de muzică de cameră. Păi, fraților, de ce nu i-ați lăsat acolo douăzeci și patru de ore, că cine știe ce ieșea?! ● Aureliu Manea și Clara Racz-Manea au o jefiță pe care o cheamă Muriel.

Să crești mare și frumoasă, Muriel! ● La teatrul pe care-l conduce, Sorana Coroamă-Stanca și-a suflecat minciile și s-a pus, gospodărește, pe treabă. Cuvintele de ordine: disciplină și climat propice creației. Se repetă într-un ritm drăcesc: Porunca a șaptea: fură mai puțin! de

Dario Fo. În rolul principal, Sanda Maria Dandru. ● Pentru că a avut destule neplăceri de pe urma unor repetate acte de indisciplină, Teatrul Național din Cluj-Napoca s-a despartit în termeni nu tocmai prietenești de tînărul actor Romco Pop. Ilm!

Foarte des au auzit în ultima vreme formulate plângeri ale actorilor... că repetițiile pieselor care se studiază au devenit tot mai plicticoase, tot mai obositoare, uneori... de-a dreptul penibile, exasperante. (...) Am căutat să aflu mai de-a-proxime despre ce e vorba și, din explicațiile care mi s-au dat, am înțeles că la numeroase repetiții binteu o pisălogală ermută, aducând nu plus de obosală nejustificată, inutilă, datorită lipsei de orientare, de autoritate, de aptitudini și de personalitate creatoare a regizorilor respectivi, care pierd luni întregi pornind pe un drum greșit, cu să se întoarcă mofluzi de unde au plecat, silindu-i pe interpreți să o ia de la început.

Sistemul marelui Stanislavski n-a fost cunoscut la noi de la început în forma lui cea mai indicată, ci a fost dinții apanajul unor preluși bine-informați și atotștiutori... (...) În modul acesta lăutărește, „lucrul la masă”, munca de explicație, chiar și a celui mai neînsemnat rol, condusă fără o vedere clară, de oameni greșit orientați, îngîmfați ca niște vrăbii săvanți pe ramuri periferice, a devenit plicticoasă, obositoare fără rost. În modul acesta și-a pierdut din interes la noi una din cele mai rodnice școli din istoria teatrului. Rășnite de vorbe goale, analize puerile, reveniri plicticoase, încăpăținări prelungite au dus la dezgust pentru repetiție și studiu, la spectacole neconcludente, precare. (...) Trebuie să spunem din capul locului că abandonarea metodei lui Stanislavski în studiul pieselor ar fi o mare greșală. (...) Dacă n-ar fi decît ideea de studiu însuși, de înțelegere complexă a unui rol, de bogăție a tipizării, de creare a atmosferei, de poezie coplesitoare a unor subtilități în nuanțe, și șovinismul n-ar trebui să încapă. (...) Cred că

8

februarie 1957

pot afirma că, în genere, nu exista mai de mult la noi noțiunea studiului unei piese și nici nu i se simțea nevoia. (...) De altfel, prin tradiție și temperament, actorul... nici nu avea concepția studiului și nici nu s-ar fi priceput cum să studieze. (...) Chiar așa cum s-a repetat, fără prea mult cap și după un sistem pe care nimeni nu-l cunoștea... s-au făcut în teatrul românesc progrese foarte mari în studiul rolurilor de compoziție și s-a realizat o varietate mai vie în jocul actorilor. N-are nici un sens să se arunce acum copilul odată cu apa murdară din copaie. Trebuie să se studieze din nou, serios, sistemul lui Stanislavski și să se scoată din el tot ceea ce e de scos. (...) Personal, am dorit încă de prin 1939 o școală de regie românească, menită să completeze concepțiile regizorale ale lui Stanislavski cu o vedere mai științifică despre actele reflexe și cu o depășire a compoziției și a atmosferei, o „regie concretă și axiologică” pentru rolurile net intelectuale, de excepțional temperament și de mare intensitate dramatică. (...) Camil Petrescu. „Despre unele probleme” — „Repetiții plicticoase, obositoare”, „Teatrul”, nr. 2/1957, p. 9.

telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“•telex-,,teatrul“

L.A.T.C. ce spune? ● La Teatrul de Operă au început repetițiile cu noua creație a lui Elly Roman, Violeta de Parma. Libret: Val Săndulescu, Regizor: George Zaharescu, dirijor: Constantin Rădulescu, interpreți: Mihaela Mijea, Dorin Teodorescu și Cornel Rusu. ● Iași lan-

sează o nouă operă originală: Din vremea Unirii, de compozitorul Teodor Bratu și libretistii Sebastian Popescu și Constantin Ghinea. Spectacolul este rodul colaborării dintre Opera Română și Teatrul Național „Vasile Alecsandri”. ● În „Săptămîna” nr. 427 din 9 februarie 1959, pagina 5, la rubrica Spec-

tacole citim că la Teatrul „Ion Vădulescu” se joacă o piesă... Întors din străinătate, Polișem, zău, decît să te mai superi pe noi, ia-l pe corectorul răspunzător de această glumă și trimite-l să vadă întors din singurătate de Paul Cornel Chiție.

Faima